

מסורת הש"ס

א) לקמן 5: ירושלמי שביעית פ"ח ה"ז, ב) מע"ש פ"ג מ"ב, ג) שביעית פ"ח מ' משנה א, ד) [בסורות כ:]; ה) מ"ר כ. מנחות ק"ה. נדה ע. ירוש' נזיר פ"ח ה"ב, ו) לקמן צ"א, ז) פסחים נב; ח) שיר ל"ב; ט) ירושלמי מע"ש פ"ג ה"ב, י) עין בנמצים פ"י מהל' מירות נב"מ וע' ש"ק.

שינויי נוסחאות

א) צ"ל ר' שמעון (ש"ס וגליון וכו'ה בשמנה הלוח, ועי' מיתת הקדש: ב) מיתת קדשים מוטק בש"מ, ומתשעטס הגיר' שלא יביאנו לזרי פסול: ג) צ"ל הכי נזיר דרבנן וישהיר מתקם (ש"ס): ד) גז"ר האכל: ה) מצורע הוא הרי (ש"ס): ו) דאמר (ש"ס): ז) צ"ל אמורי לו מה אם היקל בזהוי (ש"ס): וכו'ה בשמנינות: א) צ"ל ספק (ש"ס): ב) יהוה ושהו גלח ויהבי: ג) צ"ל שבעה יהוה ושנה ומבקש (ש"ס): ד) פירוש עד שירוק הדם עליה, דישלש בהמות כזי לל"ל (ש"ס): ז) צ"ל גזירות טהרה (ש"ס): ז) צ"ל דלעס מיר טמא ויהיה עד תגלחת נזירות הטומאה שהיא התגלחת השלישית, והצ"ק הגיה שניה (במקום הטומאה), ואינו מונק, עי' ח"ד ופסה"י: י) גזלחים ואחר גילוח זה כתוב בתוספתא ומביא כזי נכסיו: כב) צ"ל צ"ל ישהיה (ש"ס): יא) צ"ל ספק ומגלח (ש"ס): ב) צ"ל לקמן (ש"ס): כא) צ"ל בשם התוספת' שס, ובתוס' מיר (טו ע"א) כתבו יקפידו בכסיו: כב) צ"ל ש"אניו (ש"ס): כג) מיתת ימי מנאק (ש"ס): כד) צ"ל גלח עד (ש"ס וצ"י): כה) וסופר (ש"ס): כו) בירושלמי דמזיר פ"ח ה"ג גזירם בנתינתו שלטון והניו דמביא כל קרבנותיו ששלמות, כ"פ הפ"י/ו וקריש' שס, וכזי תוס' מיר פ' ע"א ד"ה רביעית, וכן פ' תסע"ד על התוספתא, כ"ל תוס' ד"ל הניזיר דל"ל קרבן שגמול ומשי"ח מקשו ללגן לתנאי לא הוירם כל תמלת בהמה: בן) ועלת (כ"יב ש"ס):

ליקוטים

השירי לענ"ה זה ר' בענ"ה קודם ומתנה עילתן יאמרם אם מצורע אני הרי לאו הרי לאו הרי לאו שלמי נדבה, אשם זה נשחט בצפור וזקין מות בהדונת והסיכה ונכסים ותנות חוזה ושוק ואכל לזכרי כהונה, ולא הורו לו תכנים לזרי משמנה שבבאי קדשים לבית הפסול, להביא חטאת בהמה אין יכול שאין חטאת בהמה באה על התפק, להביא חטאת העוף אין יכול תכנים לזרי משמנה חטאת ואם לאו הרי אי פסקי, ואוכל בקדשים מיד, אבל לשתות אין וליטמא אין יכול שאין ימי נזור עולין לו בתוך ימי צרעתו, כצד תנשה לו כדברי בן וזמא סופר שלשים יום ומביא עולת בהמה ומגלה, ומביא חטאת העוף ומתנה עליה ואומר אם טמא אין חטאת מחובתי ועולה נדבה, ואם טהור אין עולה מחובתי וטאת אחד, וסופר שלשים יום ומביא קרבנותיו שלמים, ומביא עולה ומתנה עליה ואומר אם טמא אין עולה מחובתי וטאת אחד, וסופר שלשים יום, ושוחט אין ומטמא למיטמי מיד, במה בריים אמורים בזמן שזור שלשים, אבל נזר

שנים עשר חדש אוכל בקדשים לאחר שתי שנים ושותה יין ומטמא למתים לאחר ארבע שנים, טמא בספק ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר ששנים ושומה יום, טמא בודאי ומוחלט בספק אוכל בקדשים לאחר שלשים ושומה יום, ושותה יין ומטמא למתים לאחר ששנים ושומה יום, ע"כ. ולפ"ר התוספתא כפי מה ששנויה לפנינו יש להקדים שהמצורע צריך ב' תגלחות, אחת מיד כשנטהר ומביא צפרים ואח"כ טובל ואז טהור מלטמא משכב ומושב, והשנית אחר ימי ספור, ושותתן כשהן בספק אין דוחות את הנזירות, ולעולם אין תגלחת אחת עולה לכאן ולכאן, וימי צרעתו וכן ימי ספירו אין עולין לו לימי נזירותו, וכשמגלה המצורע תגלחת שנית, מביא למחרתו כ' בכשים אחד לעולה ואחד חטאת אחד חטאת ואחד עולה ואפילו עשירי, ואחר

ולפ"רש התוספתא כפי מה ששנויה לפנינו יש להקדים שהמצורע צריך ב' תגלחות, אחת מיד כשנטהר ומביא צפרים ואח"כ טובל ואז טהור מלטמא משכב ומושב, והשנית אחר ימי ספור, ושותתן כשהן בספק אין דוחות את הנזירות, ולעולם אין תגלחת אחת עולה לכאן ולכאן, וימי צרעתו וכן ימי ספירו אין עולין לו לימי נזירותו, וכשמגלה המצורע תגלחת שניה, מביא וביום שלאחריו מביא כבש לאשם ובכשה ואיל ושלמים ומגלה אחר הבאת קרבנותיו (תסד דוד סס):

וּכּוּלן הַכֹּהֲנִים רִשָּׁאִין כּו'. משנה היא צפ' כל המדיר (לקמן דף 5:) וגבי קדשים קאי: **לשונם באכילתן כגון לאכלן כליוני כו'.** אמר ו קרא לך נתמים למשחה (במדבר יח) לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין ^ו: **וסגלי טרומה.** ואע"ג דקא ממעט בזמן אכילת טרומה: אין לוקחין

כל הזבחים פרק שמיני וזחים

וּכּוּלן רִשָּׁאִין כֹּהֲנִים לשונות באכילתן לאכלן צליוין שלוקחין ומבושלין ולתת לתוכן תבלי חולין ותבלי טרומה דבביר ר' ישמעאלא אמר ליה הגה לתרומת תבלין דרבנן איתביה ^טאין לוקחין טרומה בבכף מעשר מפני שבמעט באכילתה ור' שמעון מתיר אישתיק ליה כי אתא לקמיה דרב יוסף אמר ליה אמאי לא תותביה מוהא ^באין מבשלין ירק של שביעית בשמן של טרומה ^גשלא יביאו קדשים ^דלבית הפסול ור' שמעון מתיר א"ל אביי ולאו מו אוותביתה מוהא דתבלין ואמר לי הגה לתרומת תבלין דרבנן הכא ^הנמי (תרומה) תרומות ירק דרבנן אי הכי איפכא מיבעיא ליה למיתני ירק של טרומה בשמן של שביעית ולאו מו אוותביתה ממותני דמתיר רבי שמעון ואמר לי דאיערב הכא נמי דאיערב אי דאיערב מאי מעמייהו דרבנן מירי דהוה איאשם ושלמים מי דמי התם אית ליה תקנתא ברעייה הא לא דמי אלא לחתיכה שבחתיכות דכיון דלית תקנתא דאוכל ^ובהמור שבהן מתקף לה רבינא מי דמי חתיכה שבחתיכות לית לה תקנתא כלל האי אית ליה תקנתא בבחיטה ורב יוסף היכי נסחוט נסחוט טובא קא מפסיד בשביעית נסחוט נסחוט ^זרבי שמעון אומר ילמחרת יין ומטמא למתים לאחר מזה ועשרים

פורתא סוף סוף איערובי מיערב איתיביה ^ארבי שמעון אומר ילמחרת מביא אשמו ולוגו עמו ואומר אם של מצורע ^בהרי זה אשמו וזה לוגו

יום כיזד אמרו לו נזיר טמא אתה לא ומנה שצעה הזה ^או שנה גלה ויהיא קרבן מנה שצעה ^בומצקס לגלח אמרו לו נזיר טהור אתה ואין טהור מגלח פחות משלשים יום לא ומנה עשרים ושלשה יום להשלים שלשים ומצקס לגלח אמרו לו נזיר טהור אתה ואין נזיר מגלח אלא על הדמים פירוש ^גשש דהמות חייז להציא חטאת עולה ושלמים ועל אחת מהן יכול לגלח וטחאת בהמה אינה צאה על הספק ושלמי נזיר מנה טעונין תנופה וזה אין יכול להניף מפני שהוא ספק מצורע טמא אצל עולה יכול להציא על נגאף והיינו דקמני כיזד הוא עושה מציא עולה בהמה ומתנה עליה ואומר אם טהור לאו הרי זו נדצה כיזד הוא עושה להחמיר עליו וציב פיילי של חרס חדשה ונותנין לתוכה רביעית מים חיים ומביא [שמן] כפורי דרור כדין כל המצורעין ציוס תגלחתן וטחאת העוף פירוש כדין נזיר טמא דשמא נזיר טמא הוא ותגלחת זו של טומאה ואינו מתחיל נזירות טהרה עד שיציא חטאתו של טומאה (יש) שחטאתו מעכבתו מלמנות נזירות ^אאכל אשמו אינו מעכבו ומשיגלת תגלחת טומאה הוא אסור לגלח עד שימנה נזירות טהרה ולהכי צריך להציא חטאת נזירות טומאה למנות נזירות טהרה ולגלח בסופה לטהרת נרעמו והאשם ישהה עד תגלחת הטומאה ^בשיעשה אחרי טהרותו בודאי מן הצרעת שאותה תעלה לו ודאי לטומאת מרו כמו שמפורש בסוף הברייתא דימי נרעמו אין עולין לימי מזרו ותגלחת נרעמו אינה עולה לתגלחת מזרו כדאמר' צפ' מי שאמר הריני נזיר מגלח (מיר דף פ':) וצפ' צ' נזירים (סס דף ס:) ומה שמיצא חטאת ציוס תגלחתו היינו כר' עקיבא דאמר בצמ' נזיר [דף מד:] אם גילח בשמיני מציא קרבנותיו זו ציוס והכא נמי הוי כגילח בשמיני שארי טהרה תגלחתו ומתנה על חטאתו ואומר אם טהור לאו הרי זו חוצה ואם לאו הרי זו נדצה כיזד הוא עושה להחמיר עליו וצריא מחובתי וטחאת העוף ספק ומגלה ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך שהמצורעים מגלחים ^אומציא עולת בהמה עליה כו' וגראה שחקר מן התוספתא וסופר שלשים יום וגרסי' וסופר שלשים יום ומציא עולת בהמה כו' שהרי ספק נזירות טהרה הוא מונה ואינו יכול לגלח תגלחת שניה לנרעמו עד שירוק עליו אחד מן הדמים ויציא עולה, וטחאת ושלמים וישהה ^בעד סוף נזירות טהרה שאחר טהרה נרעמו שעולה בודאי ואומר אם טמא אני פירוש אם טמא הייתי בתגלחת ראשונה העולה ראשונה נדצה היתה וזו תהא חוצה וטחאת העוף שהצאתי בתגלחת ראשונה מחובתי ואם טהור אני עולה ראשונה חוצה וזו נדצה שתגלחת זו של עכשוי אינה כלום וטחאת העוף ספיקו ^אמגלה ראשו וזקנו וגבות עיניו כדרך מצורעין ותגלחת זו היתה ראויה ליעשות בצוק שצעת ימי ספרו מתגלחת ראשונה אלא כל היה יכול משום דגילוח ספק מצורע אינו דומא אסור גילוח הנזיר רבי שמעון אומר מתח ^ביציא אשמו ולוגו כדין מצורע בשמיני שלו והוא יום ששים ואחד ומתנה עליו לפי שהוא ספק מצורע וטחאת מצורע שמעכבת מצורע ואינו יכול להציא מזהמה שאין חטאת צאה על הספק לפיכך יציא חטאת העוף ואם הוא עשיר יכתוב נכסיו ^אלא לאחרים ויהא עני ויצא קרבן עני דהיינו עוף ור' שמעון לטעמיה דאמר בצמ' ערכין (דף פ':) אפי' היה עשיר שצעה שהציא לציפורים או שצעת הצאת על חטאת העוף ואומר אם טמא הוא פירוש אם מצורע הוא הרי זו חוצה ואם לאו הרי זו ספיקו ואוכל בקדשים מיד אבל לשמות יין וליטמא למתים אינו יכול שאין ימי מזרו עולין לו מתוך ימי נרעמו כיזד יעשה לדברי בן וזמא שאינו ^אמנריך לבקש אחד מן השוק לידור כנגדו בזמיר כמו שמנריך ר' יהושע צפרק שני נזירים (מיר דף נט:) סופר שלשים יום ומציא עולת בהמה ומגלה פירוש ספק עולת טומאה וספק תגלחת טהרה דאמר מצורע היה ומזיר טמא ולא עלו לו אחת מתגלחותיו לנזירותו רק לנרעמו שאין ימי מזרו עולין מתוך ימי ^אנרעמו ולסוף שצעה אחר טהרת ימי נרעמו אינו יכול לגלח דשמא נזיר טהור הוא אסור להזא לא בעי שכבר הזה ושנה ואפי' לסוף שלשים אינו יכול עד ^בשירוק עליו אחד מן הדמים ומציא חטאת העוף משום ספק תגלחת ראשונה וה"ה שיש להתנות שאם אינו נזיר מנין נזירות טהרה עד שיציא חטאת וכדפרישית ומתנה עליה כתנאי שלמעלה בתגלחת ראשונה וה"ה שיש להתנות שאם אינו נזיר עכשוי כלל שכלתה נזירתו מתגלחת שלמעלה העולה נדצה וטחאת העוף ספיקו אך התנא לא חש לפרש כל זה סופר ^בה שלשים יום ומציא קרבנותיו שלמים ^או דאי עולת ^בזה בהמה ספיקו ומתנה עליה ואומר אם טמא הייתי בתגלחת שלשית העולה ראשונה

כל הזבחים פרק שמיני וזחים

עו.

אין לוקחין תרומה בבכף מעשר שני מפני שבמעט באכילתה. פי' בקוננו' דלמתלה שריא לזוןן כדאמר צפ' הערל (יבמות דף ע"א.) זרות אמרתי לך ולא אנינות והשתא אסירא דמעשר אסור לזוןן וגם בעי חומה ותרומה לא בעי חומה ומתוך המשנה משמע שאין הקפידא

משום טרומה אלא משום מעשר דמעיקרא שרי לזרים והשתא אסור וגרסי' בסדר המשנה ^אבאכילתן ^בכו' והכי איתא בצמ' מעשר שני (פ"ג מ"ג) אין לוקחין טרומה בבכף מעשר מפני שהוא ממעט באכילתו ור"ש מתיר אמר להם ר"ש אם הקילו בצומי שלמים שהוא מציאן לידי פיגול ויותר לא נקל בטרומה מה ^אלי היקל בצומי שלמים שכן מותרין לזרים נקל בטרומה שהיא אסורה לזרים פירוש אמר ר"ש אם הקלנו ליקח שלמים מכסף מעשר אע"פ שמיצא המעשר לידי פסול פיגול ויותר כ"ש שלוקחין טרומה הקלה מכסף מעשר אמרו לו אם לוקחין שלמים שמותרין לזרים כמו מעשר אבל אין לוקחין טרומה שגורס למעשר להיות אסור לזרים. הגה"ה:

למחרת מביא אשמו ולוגו עמו. פירש בקונטרס למחרת

יום שמיני ובנמנות (דף ק"ה) פי' למחרת יום ששים והכל אחד דאספק נזיר טמא וספק מצורע טמא קאי כדמוכח בתוספתא דנזיר פרק בתרא והכי איתא התם ספק נזיר טמא וספק ^אנזיר טהור אבל נזיר ודאי היה ספק מצורע טמא פירוש מוחלט ספק מצורע טהור פי' שטרה ככר אבל מצורע ודאי היה פירוש בזה גברא איירי שיש בו כל ספיקות הללו אוכל בקדשים לאחר ששים וזוהי יין ומטמא למתים לאחר מזה ועשרים

פירוש מקובצת

הבי' נבי דרבנן. פ"ה דמיררי בתרומת ירק דרבנן ועל זה פיר' אי הכי איפכא מבעול ליה דנזיר. וזה דוחק דאין היה טועה מה לוהמ דמיררי בתרומת ירק דרבנן, דנבייבא דמזיר מביא ששמן של תרומה, לכך נראה דה"פ דרבנן: פי' דשמן של תרומה דקמני בתרומת מיררי ששמן שומשמן ואשורו דמזירות דהריה לא הויה אלא מדקרבנן דמזארייתא לא הויה תרומה אלא שמן של יזהר, ועליה פיר' אי הכי דמיררי בתרומה דרבנן איפכא מבעול ליה לנמיר ירק של תרומה ששמן של שביעית דלא לימי לטעמי כלל בתרומה דמזארייתא, אלא ש"מ דבתרומה דמזארייתא מיררי, ומשני דמיררי דלעירב ככר: ב"ה דרבנן מירי דהוה איאשם ושלמים. פי' דלמיר איתיה ירטו דמיריטין (להנשא) (להנשא) ציט הפסול ללזין: תר"ח: אין לוקחין. פ' בקיבשים ב'. ולא הניחא דאי קאי לתרומה או ליה לנמיר מעשר אין לוקחין דמיוקן תרומה דלעילי, דלעולם מה שאין ממעט באכילתו פתח בדרשא, ועוד מתוך המשנה סי' (בכסוי מ"ה א) לכן נראה דגרסי' באכילתו שהמעשר נאכל בכל תרומה להנשים (תהר"ה) ד"ח למחרת. פ' בקיבשים למחרת יום שביעי. ג"כ ומירי' כספק מיר טמא ומצורע (והש' אחרות): א' קורם בתוך שבע ב'. פי' יתין שיקומן שמפריש מן הלוג עולה לזשים תנאל כל שרי יקומן

לד א מיי פ"ו מהלכות מעשר שני הלכה יא:
לה ב מיי פרק ה מהלכות מעשרה ויובל הלכה ד:
לו ג מיי פ"י מהלכות מזרות הלכה ז:

מוסף רש"י

הגה לתרומת תבלין דרבנן. דלעיל' דנק' מירוקן ויהקין תביז (תהר"ה) למחרת מביא אשמו. בתוספתא נזירות קמני לה, מי שהיה ספק נזיר טמא וספק טהור, ספק מצורע מוחלט וספק ספק טהור, אוכל בקדשים אחר סי' יוס טי, ר' שמעון אומר למחרת יום ששים מביא אשמו כו' (מנחות ק"ה). למחרת על טעילתו שהוא יום הצאת קרבנותיו מביא אם אשמו כו' (נדבא ע:.)

נוסחאות רש"י בת"י

ומזן רשאין כסנים. משנה היא לקמן צפ' כל המדיר (דף 5:) כל הקדשים רשאין הכסנים לננות באכילתן כי דכתיב כזו לך נתמים למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין: ופגלי חומה. ע"כ דקא ממעט זמן כסף טרומה: אין לוקחין טרומה בבכף מעשר שני מפני שבמעט. בתקום אכילתה דאין מעשר שני נאכל אלא בירושלים: י אלא. אפי' לקמיה דרב יוסף: אמר לוי אמאי לא סופקטי: מהאי נמי: לזים הפסול. שצריך לאכל השמן בתוך זמן הציבור: פה נמי דרבנן. תרומה ירק. ויהינו דפריך ליה אי הכי דבתרומה דרבנן איירי איפכא מיבעי ליה אין מבשלין ירק של טרומה ששמן של שביעית אבל השתא דתנא תרומה שמן הא דמזרייתא הוה דכתיב ראשית דנקן מירוקן ויהקין ואפי'ה שרי ר' שמעון: דאיעירב שמן בירק מי ועל כרחי יבשלם יחד דלמפרש ואזיל שאי אפשר לסותטן שלא ישהיר קא: לא לא דמי כו'. סיומא מנאי' הוה: חסינה בתרומה. מנאי' הוה דקמני ואכלן כממור שכן ואפי' רבנן מזרי כה והכא נמי אי דלעירב עסקינן לא הוו פסול רבנן: אף ספק בשביעית. ותתנא אמר לאלהא ולא להפסד: למחרת מביא אשמו ולוגו עמו. גבי ספק מצורע תניא לה בתוספתא כמסכת נזיר: למחרת. ציוס השמיני מביא אשמו ולוגו עמו כו':

שיטה מקובצת

הבי' נבי דרבנן. פ"ה דמיררי בתרומת ירק דרבנן ועל זה פיר' אי הכי איפכא מבעול ליה דנזיר. וזה דוחק דאין היה טועה מה לוהמ דמיררי בתרומת ירק דרבנן, דנבייבא דמזיר מביא ששמן של תרומה, לכך נראה דה"פ דרבנן: פי' דשמן של תרומה דקמני בתרומת מיררי ששמן שומשמן ואשורו דמזירות דהריה לא הויה אלא מדקרבנן דמזארייתא לא הויה תרומה אלא שמן של יזהר, ועליה פיר' אי הכי דמיררי בתרומה דרבנן איפכא מבעול ליה לנמיר ירק של תרומה ששמן של שביעית דלא לימי לטעמי כלל בתרומה דמזארייתא, אלא ש"מ דבתרומה דמזארייתא מיררי, ומשני דמיררי דלעירב ככר: ב"ה דרבנן מירי דהוה איאשם ושלמים. פי' דלמיר איתיה ירטו דמיריטין (להנשא) (להנשא) ציט הפסול ללזין: תר"ח: אין לוקחין. פ' בקיבשים ב'. ולא הניחא דאי קאי לתרומה או ליה לנמיר מעשר אין לוקחין דמיוקן תרומה דלעילי, דלעולם מה שאין ממעט באכילתו פתח בדרשא, ועוד מתוך המשנה סי' (בכסוי מ"ה א) לכן נראה דגרסי' באכילתו שהמעשר נאכל בכל תרומה להנשים (תהר"ה) ד"ח למחרת. פ' בקיבשים למחרת יום שביעי. ג"כ ומירי' כספק מיר טמא ומצורע (והש' אחרות): א' קורם בתוך שבע ב'. פי' יתין שיקומן שמפריש מן הלוג עולה לזשים תנאל כל שרי יקומן

שנים עשר חדש אוכל בקדשים לאחר שתי שנים ושותה יין ומטמא למתים לאחר ארבע שנים, טמא בספק ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר ששנים ושומה יום, טמא בודאי ומוחלט בספק אוכל בקדשים לאחר שלשים ושומה יום, ושותה יין ומטמא למתים לאחר ששנים ושומה יום, ע"כ. ולפ"ר התוספתא כפי מה ששנויה לפנינו יש להקדים שהמצורע צריך ב' תגלחות, אחת מיד כשנטהר ומביא צפרים ואח"כ טובל ואז טהור מלטמא משכב ומושב, והשנית אחר ימי ספור, ושותתן כשהן בספק אין דוחות את הנזירות, ולעולם אין תגלחת אחת עולה לכאן ולכאן, וימי צרעתו וכן ימי ספירו אין עולין לו לימי נזירותו, וכשמגלה המצורע תגלחת שנית, מביא למחרתו כ' בכשים אחד לעולה ואחד חטאת אחד חטאת ואחד עולה ואפילו עשירי, ואחר

ולפ"רש התוספתא כפי מה ששנויה לפנינו יש להקדים שהמצורע צריך ב' תגלחות, אחת מיד כשנטהר ומביא צפרים ואח"כ טובל ואז טהור מלטמא משכב ומושב, והשנית אחר ימי ספור, ושותתן כשהן בספק אין דוחות את הנזירות, ולעולם אין תגלחת אחת עולה לכאן ולכאן, וימי צרעתו וכן ימי ספירו אין עולין לו לימי נזירותו, וכשמגלה המצורע תגלחת שניה, מביא וביום שלאחריו מביא כבש לאשם ובכשה ואיל ושלמים ומגלה אחר הבאת קרבנותיו (תסד דוד סס):

קרבנותיו (תסד דוד סס):